

**«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

ԹԵՄԱ՝ ՏՀՏ-ի արդյունավետ կիրառումը պատմության դասերին

ԱՌԱՐԿԱ

Պատմություն

ՀԵՂԻՆԱԿ

Կարապետյան Նոյեմ Աղվանի

ՄԱՐԶ

Շիրակ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ «Լեռնակերտի միջնակարգ դպրոց»

ՊՈԱԿ

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Գլուխ 1 ՏՀՏ-ի արդյունավետ կիրառումը պատմության դասերին	
1.1 ՏՀՏ-ն ուսումնական գործընթացում.....	4
1.2 ՏՀՏ-ի կիրառումը պատմության դասաժամերին.....	10
1.3 Պատմության դասի պլան ՏՀՏ-ի կիրառմամբ.....	12
Եզրակացություն.....	14
Գրականության ցանկ.....	15

Ներածություն

21-րդ դարը տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) դարաշրջան է, որոնց սրընթաց զարգացումն ամբողջ աշխարհում նոր պահանջներ է դրել կրթական համակարգերի առջև:

Այսօր տեղեկատվության հետ աշխատանքը չի կարելի պատկերացնել առանց համակարգիչների, թվային այլ տեխնոլոգիաների և ժամանակակից կապուղիների: Դրանք, լինելով մարդու մտքի թռիչքի արդյունքը, մնում են սոսկ սարքեր, որ ազատում են մարդուն մեծածավալ մեխանիկական աշխատանք կատարելուց: Ժամանակակից աշխարհում կտրուկ աճել ու ընդլայնվել են տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների հնարավորությունները գլոբալ համացանցի (ինտերնետ) ի հայտ գալով ու մարդու գործունեության բոլոր ոլորտները, այդ թվում և կրթության, խոր ներթափացմամբ:

Տեղեկատվական ու հաղորդակցական տեխնոլոգիաների գործածությունն ուսուցման գործընթացում նպաստում է աշակերտների մոտիվացիայի աճին: Բացի նրանից, որ ՏՀՏ-ի գործածությամբ հնարավոր է ավելի հարուստ, բազմերանգ ու դինամիկ ուսումնական նյութ ստեղծել և օգտագործել, դրա միջոցով նաև կարող ենք ուսումնական բովանդակությունը դարձնել ինտերակտիվ: Արդյունքում, աշակերտը ոչ թե տեղեկատվության պասիվ ստացողն է, այլ հենց ինքն է կարող փոփոխել ու նույնիսկ ստեղծել ուսումնական բովանդակությունը: Իսկ այս ամենը համապատասխանում է ուսումնական գործընթացի նկատմամբ ժամանակակից կառուցողական մոտեցմանը:

Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել և ներկայացնել ՏՀՏ կիրառման արդյունավետությունը պատմության դասաժամերին:

Աշխատանքի խնդիրներն են ուսումնասիրել ՏՀՏ-ի կիրառումը ուսուցման գործընթացում, ներկայացնել ՏՀՏ-ի կիրառման արդյունավետությունը դասի ժամանակ և կազմել դասի պլան ՏՀՏ-ի կիրառմամբ:

Աշխատանքը բաղկացած է ներածությունից, մեկ գլխից, ենթագլուխներից եզրակացությունից և գրականության ցանկից: Աշխատանքը կազմում է համակարգչային շարվածքի 15 էջ:

Գլուխ 1 ՏՀՏ-ի արդյունավետ կիրառումը պատմության դասերին

1.1 ՏՀՏ-ն ուսումնական գործընթացում

Հանրակրթության բնագավառն այսօր բավականին լուրջ մարտահրավերների առջև է կանգնած: Այդ մարտահրավերները վերաբերում են կրթական գործընթացի բոլոր մասնակիցներին՝ ոլորտի պատասխանատուներին, մանկավարժներին, գիտնականներին, ծնողներին, սովորողներին: Միայն միասնական համատեղ ջանքերով, իրական համագործակցությամբ կարելի է լուծել խնդիրները և գրանցել առաջընթաց: Տեղեկատվությամբ գերհագեցած մեր կյանքում արդեն պարզունակ և անարդյունավետ է, երբ ուսուցիչը դասարան է մտնում միակ, անփոխարինելի ու հիմնականա տեղեկատվության աղբյուրով՝ դասագրքով:

Եթե դպրոցում աշակերտները ձեռք բերեն համակարգչային գրագիտություն, ինքնուրույն աշխատելու, մտածելու հմտություններ, ապա մտնելով կյանք նրանք հասարակական կյանքին ինտեգրվելու քիչ խնդիրներ կունենան:

Ուսուցման էլեկտրոնային միջոցների օգտագործումը նկատելիորեն ազդում է կրթական համակարգերի վրա և նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում ուսուցման ինովացիոն մեթոդների զարգացման համար:

ՏՀՏ-ները հնարավորություն են տալիս ինչպես սովորողներին, այնպես էլ ուսուցիչներին, դպրոցի ղեկավարությանը և բոլոր աշխատակիցներին գտնել տեղեկույթի բազմազան և բազմաթիվ աղբյուրներ և արդյունավետ օգտվել դրանցից¹:

Կրթության և ՏՀՏ փոխհարաբերության մյուս կողմը հենց կրթության ոլորտում նոր տեխնոլոգիաների ներդրման միջոցով կրթության համակարգի արդիականացումն է, ուսուցման և ուսումնառության արդյունավետության մեծացումը²:

Հանրակրթության պետական կրթակարգը սահմանում է, որ կրթության ոլորտում ՏՏ-ների կիրառումը նպաստում է կրթության որակի բարձրացմանը:

¹Աստվածատրյան Մ., Թերգյան Գ., Թորոսյան Ա., Շարխաթունյան, Տեղեկատվական – հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, Աստղիկ, 2014, 232 էջ:

²Բայադյան Հ., Ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների տարածումը և զարգացումը Հայաստանում, Երևան, 2005, էջ 79:

Համացանցի օգտագործումը զգալիորեն բարձրացնում է ուսումնական նյութի որոնման, հաղորդման ու յուրացման արդյունավետությունը: SS-ների օգտագործումը որակապես փոխում է ուսուցչի դերը: Նա դառնում է սովորողի կրթական գործը կազմակերպող, նրան աջակցող և գնահատող գործընկեր: SS-ները սերտորեն առնչվում են բոլոր առարկաներին և դրանց դասավանդմանը³:

Պետք է սովորեցնել երեխային աշխատել տեղեկատվության հետ: Ակադեմիկոս Ա. Պ. Սեմյոնովի հայտարարությունը, թե՛ «Ժամանակակից դպրոցի կարևորագույն խնդիրն է սովորեցնել մարդուն ապրել տեղեկատվական աշխարհում», պետք է այն որոշիչ լինի յուրաքանչյուր ուսուցչի աշխատանքում:

Միաժամանակ տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների ներմուծումը ուսուցման գործընթացում ձևավորում է մի շարք հիմնախնդիրներ, որոնք կապված են համապատասխան ծրագրային ապահովման մշակման, էլեկտրոնային միջոցների բովանդակային հագեցվածության և կրթության ոլորտում օգտագործման հետ:

Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական ու հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը մի քանի կարևոր կողմեր ունի, մասնավորապես.

- Տեղեկատվական ու հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է առարկաների միջև կապի դրսևորմանը: Դա առանձնապես կարևոր է ուսուցման տարրական աստիճանում, երբ ուսումնական առարկաների մեծ մասն ինտեգրված է դասավանդվում:

- Տեղեկատվական ու հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է ստեղծագործական ու նորարարական մոտեցումների զարգացմանը, ինչը չափազանց կարևոր է հիմնախնդիրների վրա հիմնված կառուցողական դասարանային միջավայր ստեղծելու համար:

Տեխնոլոգիաների կիրառությունը դասապրոցեսում, համակարգչի հետ հաղորդակցվել սովորելը կարող է փոխել այն ձևերը, որոնցով տեղի են ունենում ուսուցումը: Համակարգչի օգնությամբ ուսուցումը կարելի է կազմակերպել՝ հաշվի առնելով մատուցվող դասի բնույթը այն բաժանել հետևյալ խմբերի.

³Ղարիբյան Ռուզաննա, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցականների անվտանգության մշակույթի ձևավորման և զարգացման գործընթացում, Մխիթար Գոշ, գիտամեթոդական հոդվածներ, 2020/№2, էջ 97-108:

1. Հրահանգային
2. Թեթևացնող
3. Հայտնագործման
4. Կռահման
5. Հեռահար ուսուցում
6. Նպատակային ուսուցում

SՀS-ի ներդրումը ուսումնական գործընթացում թույլ է տալիս փոխել հին մոտեցումները, առաջադրել և իրագործել բոլորովին այլ, որակապես նոր խնդիրներ: Օրինակ բնագիտական առարկաների վիրտուալ լաբորատորիաների ստեղծումը, որոնք թույլ են տալիս համակարգչով կատարել հետաքրքիր գիտափորձեր և կառուցել բնական երևույթների այնպիսի մոդելներ, որոնք իրական պայմաններում իրականացնելն անհնար է: Այս ծրագրի նպատակն է՝ SՀS օգտագործման միջոցով բարձրացնել սովորողների առաջադիմությունն ու կատարելագործել դասավանդման որակը՝ նպաստելով ուսումնական գործընթացի ժամանակային և տարածական սահմանափակումների վերացմանը⁴:

Միջնակարգ հանրակրթական դպրոցում ֆիզիկայի ուսուցումը հետապնդում է հետևյալ խնդիրները.

- 1.Զարգացնել սովորողների իմացական հետաքրքրությունները և ստեղծագործական ընդունակությունները:
- 2.Սովորողներին ծանոթացնել ֆիզիկայի հիմնական տեսական և փորձնական մեթոդներին:
- 3.Ձևավորել սովորողների փորձարարական կարողությունները, նրանց սովորեցնել չափումներ կատարել և փորձերի արդյունքները մշակել:
- 4.Սովորողների մեջ ձևավորել գիտելիքները ինքնուրույն ձեռք բերելու և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
- 5.Սովորողներին տալ գիտելիքների որոշակի համակարգ՝ ֆիզիկայի օրենքների, երևույթների, հիմնական փորձերի և փաստերի մասին:

⁴Էգանյան Նունե, Ժամանակակից տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների դերը կրթության մեջ և կիրառումը դասագործընթացում, Մխիթար Գոշ, գիտամեթոդական հոդվածներ, 2020/№2, էջ 215-223

Դասի ընթացքում ՏՀՏ-ի օգտագործման նպատակները կարող են լինել.

- գիտելիքների արդիականացումը
- նոր դասի բացատրության շարունակությունը
- գիտելիքների նախնական ամրապնդումը
- գիտելիքների ընդհանրացումը և համակարգումը:

Գիրք - համակարգիչ - ինքնուրույն աշխատանք. ահա այն եռանկյունին, որի արդյունքը միայն արդյունավետ կլինի:

ՏՀՏ-ի արդյունավետությունը լիովին կախված է ինչպես կրթական ծրագրային միջոցների կիրառման որակից, այնպես էլ դրանց ռացիոնալ և հմուտ ներդրումից ուսումնական գործընթացում: Սովորողների մեջ պետք է մշակել դիտելու, համեմատելու, վերլուծելու և համակցելու գործընթացում հաղորդվող տեղեկատվությունն օժանդակելու դեր պետք է կատարի:

Հայաստանի Հանրապետությունում կրթական քաղաքականության իրականացման գործում տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է կրթության որակի բարձրացմանը:

«Տեխնոլոգիան՝ որպես մարդու և հասարակության կարիքները բավարարող Դասարաններում որպես ուսուցման և ուսումնառության միջոցներ կարող են կիրառվել ձայներիզներ, տեսաժապավեններ, հեռուստացույցներ, տեսաձայնագրիչներ, համակարգիչներ, պրոեկցիոն լապտերներ և այլն: Այսօր համակարգիչներ օգտագործելու ունակությունը կարող է նույնքան կարևոր լինել, որքան կարդալու, գրելու, ձայնագրելու, մեքենա վարելու կամ հեռախոսից օգտվելու ունակությունը:

Իսկ ինչպե՞ս կարող է տեխնոլոգիան բարձրացնել ուսման որակը: Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը որակապես փոխում է ուսուցչի դերը, ուսուցիչը դառնում է սովորողի կրթական գործը կազմակերպող, նրան աջակցող և գնահատող գործընկեր: Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները օգտագործում են ուսումնական նյութն ավելի գրավիչ և հասկանալի ներկայացնելու համար: Ուստի էլնելով ժամանակակից դպրոցի պահանջներից՝ անհրաժեշտ է ավելացնել համակարգչի օգտագործմամբ ուսուցանվող առարկաների շրջանակը:

Ունենալով տարբեր առարկաների ժամերին համակարգչի օգտագործման հնարավորություն, դպրոցը կվերազինվի նոր որակի պրակտիկ և մեթոդական հնարավորություններով, ուսումնական գործընթացը կկարողանա աշակերտին տալ արդի պահանջներին բավարարող ավելի գործնական և կայուն գիտելիքներ: Ակնհայտ է, որ համակարգիչն ուսուցչին ազատում է ձանձրալի, միապաղաղ գործողություններ կատարելուց, իրական հնարավորություններ է ստեղծում կենտրոնանալու գործունեության ստեղծագործական կողմերի վրա: Օգտագործելով համակարգչի երկխոսական, մոդելավորման, գունային և այլ բացառիկ հնարավորությունները՝ դասը կարելի է դարձնել պարզ, դիտողական և նույնիսկ «հրավիրող»: Համակարգիչը կարող է օգնել ուսուցչին ուսուցման գործընթացը բովանդակալից ու հետաքրքիր անցկացնելու համար: Էկրանին ցուցադրվող գործողությունների հաջորդականությունը կարող է ըմբռնելի դարձնել մատուցվող նյութը, վերացական գրքային նյութը կարող է վերածել պրակտիկ իրադրության:

Իհարկե, համակարգչի օգտագործումը ոչ բոլոր նյութերի բացատրության և քննարկման ժամանակ է նպատակահարմար. այս դեպքում այն կարող է ստեղծել ավելորդ ծանրաբեռնվածություն: Ուստի նյութի ընտրությունը պետք է կատարել նրա՝ համակարգչային ներկայացման արդյունավետությունից ելնելով:

Համակարգչի ներդրումը շատ կարևոր է, քանի որ աշակերտները սովորում և զարգանում են տարբեր արագությամբ, այսինքն՝ տեխնոլոգիան կարող է անհատականացնել ուսուցումը: Նրանք պետք է կարողանան ձեռք բերել, գնահատել, արժևորել և փոխանցել տեղեկությունները. այս դեպքում տեխնոլոգիաները նպաստում են, որ, օրինակ՝ աշակերտները բանավիճեն, քննարկեն, սեփական կարծիք արտահայտեն և այլն:

Տեխնոլոգիաների կիրառման շնորհիվ զարգանում են աշակերտների մտածողությունն ու գրելու հմտությունները, օրինակ՝ համակարգչով գրելու դեպքում աշակերտներն ավելի ինքնավստահ են:

Տեխնոլոգիան կարող է զարգացնել գեղարվեստական արտահայտչականությունը (տեսաժապավենների ստեղծումը, թվային լուսանկարչությունը և այլն նպաստում են երեխաների գործունեության գեղարվեստական արտահայտչականության բարձրացմանը): Տեխնոլոգիաների վրա

հիմնված մեթոդները կարող են հնարավորություն տալ ուսուցչին խնայել ժամանակը և ջանքերը ներդնել այն կարևոր գործում, որը պահանջում է մարդկանց միջև փոխներգործություն, ուսումնական միջավայրի մշտական գնահատում ու բարելավում:

Որպեսզի այսօր երեխաները իրենց ուսման ընթացքում լիարժեք կերպով օգտագործեն կրթական տեխնոլոգիայի հիմնական տարրերը, անհրաժեշտ է, որ մանկավարժները տիրապետեն համակարգչային գրագիտությանը: Վերջինս դպրոցում կենդանի մթնոլորտ ստեղծելու հիմնական պայմաններից մեկն է, որը սովորողների մեջ հետաքրքրություն է առաջացնում և խթանում է այն ստեղծագործաբար օգտագործելու ջանքերը Համակարգչային ուսուցումը կարող է առավել բարձր արդյունք ապահովել միայն այն դեպքում, երբ լիարժեք գիտակցվի, որ դա բոլորի և յուրաքանչյուրի գործն է, երբ համակարգչային գրագիտությանը տիրապետելու խնդիրը ձեռք բերի անձնային իմաստ և դիտարկվի որպես անհետաձգելի խնդիր: Համակարգիչը մեծացնում է ուսուցանվող նյութի յուրացման արագությունը, բայց ոչ զգալի չափով, քանի որ այդ արագությունը որոշվում է աշակերտի ընկալման շեմով: Ուստի չպետք է մտածել, որ համակարգչային տեխնիկայի կիրառումը զգալիորեն կկրճատի ուսման տևողությունը: Հնարավոր է նաև ուսուցման պրոցեսի դանդաղում, քանի որ համակարգիչը թույլ է տալիս խորամուխ լինել երևույթի այնպիսի մանրամասների ուսումնասիրման մեջ, որոնք ուսուցման տրադիցիոն մեթոդների դեպքում չեն շոշափվում:

Համակարգչի օգտագործումը չպետք է դառնա ինքնանպատակ: Կիրառման ձևերն ու բովանդակությունը պետք է բխեն դասի ընդհանուր պլանից: Աշակերտները պետք է ունենան համակարգչի հետ աշխատելու բավարար հմտություններ:

Պետք է պատրաստ լինել այն բանին, որ մոտ ապագայում կվերանա համակարգչի «նորույթ» լինելու առանձնահատկությունը, և նրան կնայենք մոտավորապես այնպես, ինչպես հիմա նայում ենք լաբորատորիաներում առկա և չօգտագործվող տեխնիկական այլ միջոցներին: Համակարգիչները որպես ուսուցման պրոցեսի կազմակերպման միջոց առավել ցանկալի նվեր են բնագիտության ուսուցիչներին: Այս առարկաների դասավանդման ժամանակ օգտագործվում են համակարգչի բացառապես բոլոր հնարավորությունները: Ինչպես հայտնի է,

Ֆիզիկական փորձարարական գիտությունն է, և ֆիզիկայի դասապրոցեսն էլ պետք է հիմնված լինի ուսումնական փորձի վրա:

Այստեղ համակարգչի հնարավորությունները շատ մեծ են: Համակարգչային բազմապիսի ծրագրերը, որոնք թույլ են տալիս մոդելավորել ֆիզիկական փորձը, հզոր գործիք են ուսուցչի ձեռքում: Համակարգչային փորձը մի շարք առավելություններ ունի իրական փորձի նկատմամբ: Փորձը կարելի է իրականացնել շատ դանդաղ և դիտել երևույթի այնպիսի մանրամասներ, որոնք իրական փորձի ժամանակ աննկատ են մնում: Համակարգիչը թույլ է տալիս վերարտադրել ոչ թե իրական փորձը, որը իր բարդության պատճառով դժվար ուսումնասիրելի է, այլ դրա պարզեցված մոդելը, ընդ որում՝ փորձի պայմանները (մոդելի պարամետրերը) կարելի է փոփոխել՝ այն մոտեցնելով իրականին:

Համակարգչային մոդելը թույլ է տալիս փոփոխել ժամանակի մասշտաբը և ուսումնասիրել ինչպես շատ դանդաղ, այնպես էլ շատ արագ ընթացող երևույթներ: Գծագրերը, գրաֆիկները, փորձի սարքավորումները մոնիտորի վրա պատկերվում են շատ հստակ, առանց երկրորդական մանրամասների:

Փորձը կարելի է կրկնել բազմաթիվ անգամներ, արագացնել, դանդաղեցնել կամ կանգնեցնել ցանկացած տեղում: Դա ուսուցչին հնարավորություն է տալիս անհրաժեշտ տեղում կենտրոնացնել աշակերտների ուշադրությունը, տալ մանրամասն բացատրություններ:

Աշակերտը կարող է առաջադրել վարկածներ և անմիջապես դրանք ստուգել համակարգչային փորձի միջոցով: Շատ մոդելներ թույլ են տալիս ստանալ երևույթը բնութագրող մեծությունների միջև եղած կախվածությունների գրաֆիկներ: Կարելի է դիմել տեսական նյութին, ստանալ անհրաժեշտ տեղեկություններ, օրենքները և սահմանումները բերել էկրանի վրա և հանգիստ աշխատել դրանց հետ⁵:

1.2 ՏՀՏ-ի կիրառումը պատմության դասաժամերին

Հնարավոր չէ ներկայիս տեխնոլոգիայի դարում դասերը վարել առանց ՏՀՏ կիրառելու: Ներկայում երեխաները ավելի շատ են համակարգչային ծրագրերին

⁵ Եզանյան Նունե, Ժամանակակից տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների դերը կրթության մեջ և կիրառումը դասագործընթացում, Մխիթար Գոշ, գիտամեթոդական հոդվածներ, 2020/№2, էջ 215-223

տիրապետում ու, իմ կարծիքով, եթե աշակերտին հանձնարարում ենք գոնե սահիկներ պատրաստել ամենաձույլ ու թույլ աշակերտն անգամ պատրաստ է ներկայանում:

SZS-ները ներկայումս ընդգրկվել են մարդկանց գործունեության բոլոր ոլորտներում, որոնցից զերծ չէ նաև կրթական ոլորտը, մասնավորապես դպրոցը: SZS-ի ինտեգրացումը դասապրոցեսին բարձրացնում է ուսումնական պրոցեսի արդյունավետությունը: SZS-ները ուսուցման պրոցեսը դարձնում են ավելի հետաքրքիր, բովանդակալից՝ ներկայացնելով անհրաժեշտ ինֆորմացիան անհրաժեշտ ժամանակին: SZS-ն անհրաժեշտ է ժամանակակից դասին: Դասապրոցեսին ակտիվ օգնական և մասնակից կարող է լինել աշակերտը: Յուրաքանչյուր աշակերտ յուրացնում է նոր գիտելիքները տարբեր ձևով: Նախկինում մանկավարժների համար դժվար էր գոնե անհատական մոտեցում ամեն աշակերտի համար: Ժամանակակից ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է դիտողականության բարձրացմանը, թույլ է տալիս ուսուցչից աշակերտին գիտելիքների փոխանցման ժամանակ նշանակալից ձևով մեծացնել ուշադրությունը, հիշողությունը: Այժմ դպրոցները SZS-ի կիրառմամբ ստացել են հնարավորություն մատուցելու նոր ինֆորմացիան այնպես, որ բավարարեն յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական պահանջները: SZS-ի կիրառմամբ աշակերտների կողմից կատարված հետաքրքիր և հետազոտական աշխատանքները թույլ են տալիս ակտիվորեն ներգրավել նրանց դասապրոցեսի կազմակերպման մեջ:

SZS-ի կիրառումը պատմության դասը ավելի հետաքրքիր է դարձնում և ապահովում դիդակտիկ նյութով և նպաստում դասի յուրացմանը: SZS-ի կիրառումը նպատակահարմար է դասի տարբեր փուլերում:

Ցանկացած բարդ նյութ կարելի էլ համակարգչային տեղնոլոգիաների կիրառումով մատչելի դարձնել:

SZS-ի կիրառումը նպաստում է նյութի ընկալմանն ու ամրապնդմանը: Ֆիլմերի, տեսնայութերի դիտմից բացի դպրոցներում հարկավոր է կիրառել ավելի լուրջ ծրագրեր: Հատկապես PowerPoint, Smart Notebook ծրագրերը, որոնց միջոցով դասն ավելի հետաքրքիր ու արդյունավետ է դառնում: Այս ծրագրերով

կազմակերպված դասերը աշակերտների համար և հետաքրքիր են, և ավելի մնայուն գիտելիքներ են տալիս:

SՀS-ի կիրառման չոր ու ցամաք կլինեն պատմության դասերը: Եթե դպրոցն ունի համակարգչային կաբինետ, ապա SՀS- ն կիրառելը անհրաժեշտություն է:

Համակարգչային ցուցադրության մեջ կարելի է նաև տեղադրել նկարներ / եթե գրառումներ կան, ապա քիչ, նկարին կից/, գծապատկերներ: Նյութը պետք է ուսուցիչը մատուցի ցուցադրությանը զուգահեռ:⁶

1.3 Պատմության դասի պլան SՀS-ի կիրառմամբ

Դասարան՝ 9-րդ

Առարկա՝ Հայոց պատմություն

Թեմա՝ Հայկական լեռնաշխարհ

Դասի նպատակները

ա/ակադեմիական

- իմանալ Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքը

- իմանալ Հայկական լեռնաշխարհի բնության առանձնահատկությունները, լեռները, լեռնաշղթաները, գետերը և լճերը

բ/սոցիալական

- կարողանալ ձևավորել և ամրապնդել հայրենասիրություն, հարգանք արժեքների և սեփական հայրենիքի նկատմամբ

- կարևորել և արժևորել Պատմական Հայաստանի դերը

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ դասագիրք, տետրեր, գունավոր մատիտներ, ուրվագծային քարտեզներ, պատմության ատլաս, մեծ էկրան, առկայության դեպքում ցանկալի է նաև պրոեկտոր:

Հիմնական հասկացություններ՝ Արմենիա, Սոմխեթի, <<լեռնային կղզի>>,

Միջնաշխարհ, Փոքրասիական բարձրավանդակ, Իրանական սարահարթ:

Դասի ընթացքը

Խթանման փուլ.

⁶ <https://multiurok.ru/files/tht-i-ogtagortsowme-patmowt-yan-dasazhamerin.html>

Այս փուլին կարելի հատկացնել 5 բույս, որի ընթացքում ուսուցչի հանձնարարությամբ սովորողները կատարում են <<մտագրոհ>> վարժությունը, որի նպատակն է վեր հանել ունեցած գիտելիքները, թարմացնել երեխաների հիշողությունը: Այնուհետև ուսուցչի կողմից կատարվում է <<կարճ դասախոսություն>> և <<զննականություն>> մեթոդները, որի նպատակն է որոշակի գիտելիքների մատուցում:

Իմաստի ընկալման փուլ.

Այս փուլին հատկացվում է 25-30 բույս, որի ընթացքում ուսուցիչը համակցված ու մատչելի լեզվով սովորողներին է ներկայացնում դասանյութի հիմնական գաղափարը, մերթ ընդ մերթ աշխարհագրական օբյեկտները ցուցադրելով քարտեզի վրա:

Այս փուլում կարելի է կատարել <<մտքերի քարտեզագրում>> մեթոդը:

Այնուհետև մեծ էկրանի օգնությամբ, որի վրա պատկերված է Հայկական լեռնաշխարհը, սովորողները լրացնում են ուրվագծային քարտեզները/իհարկե, աշխատանքի թերի մնալու դեպքում կարելի է հանձնարարել որպես տնային հանձնարարություն/:

Կշռադատման փուլ.

Այս փուլին կարելի է հատկացնել 5 բույս, հարց ու պատասխանի միջոցով ամրապնդել ձեռք բերված գիտելիքները, կարելի է կատարել անդրադարձ: Եվ իհարկե դասի վերջում հանձնարարել տնային հանձնանարություն:

Եզրակացություն

SՀS-ի օգտագործմամբ ցանկացած նյութի ուսուցում աշակերտներին նոր հնարավորություններ է տալիս մտածելու և մասնակցելու դասի նյութի ստեղծմանը, որն ուղեկցվում է առարկայի նկատմամբ նրանց հետաքրքրության զարգացմամբ: Կրթության մեջ ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառումն ստեղծում է նպաստավոր պայմաններ սովորողի անձի ձևավորման համար և բավարարում ժամանակակից հասարակության պահանջները:

SՀS-ների կիրառումը բարձրացնում է հետաքրքրությունը դասի նկատմամբ, ակտիվացնում սովորողների իմացական գործունեությունը, զարգացնում է նրանց մշակութային հնարավորությունները, հնարավորություն է տալիս կազմակերպելու ինքնուրույն և խմբակային աշխատանք, դասի ժամանակ օգնում է բարելավելու սովորողների գործնական կարողությունները և հմտությունները, թույլ է տալիս որոնել, մշակել և յուրացնել տարբեր աղբյուրների, ինչպես նաև համացանցի տեղեկատվությունը:

Այսպիսով, եթե աշակերտը կարողանա նյութեր քաղել համացանցից, կարողանա մշակել այդ նյութերը, սովորել, վերարտադրել և պահպանել, ապա իր համակարգչային հմտությունների շնորհիվ իր ապագա կրթական, աշխատանքային գործընթացում քիչ խնդիրներ և անորոշություն կունենա:

Ներկայումս շատ ուսուցիչներն էլ դասը մատուցում են պրեզենտացիաների կամ էլեկտրոնային ձեռնարկների միջոցով: Եթե տվյալ առարկայի էլեկտրոնային ձեռնարկը չկա, կամ առկայության դեպքում չի համապատասխանում մատուցվելիք նյութին, ապա պարզագույն դեպքում կիրառում են պրեզենտացիաներ, որոնց պատրաստման համար անհրաժեշտ է տեղեկատվության որոնում համացանցից, այլ աղբյուրներից տեղեկատվության մուտքագրում համակարգիչ, պատշաճ ձևով պատրաստում և ներկայացում, ինչը աշխատատար և ժամանակատար պրոցես է: Ուստի կարևորվում է յուրաքանչյուր ուսուցիչ՝ համակարգչային գիտելիքների իմացությունը:

Գրականության ցանկ

1. Աստվածատրյան Մ., Թերզյան Գ., Թորոսյան Ա., Շարխաթունյան, Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, Աստղիկ, 2014, 232 էջ:
2. Բայադյան Հ., Ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների տարածումը և զարգացումը Հայաստանում, Երևան, 2005, 105 էջ:
3. Գյուրջիյան Դ., Ալեքսանյան Թ., Գալստյան Ա., Մայրենի, 6-րդ դասարան, Էդիտ Պրինտ, 2012, 240 էջ:
4. Եզանյան Նունե, Ժամանակակից տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների դերը կրթության մեջ և կիրառումը դասագործընթացում, Մխիթար Գոշ, գիտամեթոդական հոդվածներ, 2020/№2, էջ 215-223
5. Ղարիբյան Ռուզաննա, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցականների անվտանգության մշակույթի ձևավորման և զարգացման գործընթացում, Մխիթար Գոշ, գիտամեթոդական հոդվածներ, 2020/№2, էջ 97-108:
6. Սուքիասյան Ա. Մ., Սուքիասյան Ք. Ա., Ֆելեքյան Մ. Հ., Ժամանակակից հայոց լեզու, -Եր., ԵՊՀ հրատ., 2017, էջ 115: 462 էջ
7. Սուլթանյան Խ. Գ., Ուսուցման տեխնիկական միջոցները, Գյումրի 2009
8. http://www.noravank.am/upload/pdf/36_am.pdf